

Schijn en werkelijkheid in Hilversum: 'Maak morgen mee. Eerlijker, groener en liever'

Posted on 21 april 2026 by Mark Koster

Mediajournalist Mark Koster schreef een boek over de publieke omroep. Over de permanente strijd om geld en macht, over de Hilversumse belangenverstrengeling met de Haagse politiek, over 'omroepkameleons' en over 'het omroepkartel'. Voor Wynia's Week selecteerde Koster een voorpublicatie uit het hoofdstuk 'Het licht dooft in Studio Ego'.

26 januari 2026, Troelstraal, Tweede Kamer, Den Haag

'Oh hi, Ik dacht dat je van de beveiliging was!' EO-baas Jan Slagter gooit er meteen een belediging uit als hij Meindert Landsmeer, de adviseur van de minister die eerder bij AVROTROS en KRO-NCRV werkte, in de wandelgangen van de Tweede Kamer treft Landsmeer, die vele kilo's is afgevallen, kijkt Slagter emotioneel aan.

Landsmeer heeft een rapport geschreven waarin hij vaststelde dat Hilversum niet in staat is om zichzelf te hervormen en dat de politiek nu eindelijk eens moet

ingrijpen. Slagter ziet de ministeriële adviseur als een gevaar. Landsmeer pleitte in zijn advies voor het opheffen van een aantal omroepen om het systeem bestuurbaar te maken. Zijn oproep kan mogelijk leiden tot het einde van de zelfstandigheid van MAX wanneer deze moet samengaan met een andere omroep. Straatvechter Slagter weet dat en deelt daarom maar even een verbale tik uit aan de ordedienst van het bestel.

De mannen zijn naar Den Haag gekomen om in de Troelstra zaal een volgende zitting van de volksvertegenwoordiging bij te wonen over het omroepbestel. Het parlement vergadert weer eens over de veranderingen in het bestel.

Gaza en de NOS

Bij de PVV is Martin Bosma teruggekeerd nadat hij niet werd herkozen als Kamervoorzitter na de verkiezingen van 29 oktober 2025. Hij probeert als vanouds. Hij geeft aan zijn lidmaatschap van de publieke omroep te willen opzeggen en houdt een rapport omhoog waarin onderzoekster [Maaïke van Charante](#) betoogt dat de NOS kinderen indoctrineert met berichtgeving over Gaza, in video's in educatieve programma's als School TV, het Jeugdjournaal en NOS op 3.

De klacht is dat de NOS Israël te zwart afschildert en weggijkt bij de gruwelen van Hamas in Gaza. De discussie is een herhaling van zetten, in andere bewoordingen met andere voorbeelden, waar bij je vaak verzandt in semantische discussies. GroenLinks-PvdA Kamerlid Mohamed Mohandis mompelt weer dat het omgekeerde ook wordt gezegd.

Gouke Moes is nog een paar weken minister. Hij is lid van een dubbel demissionair kabinet-Schoof en heeft besloten om niks meer te beslissen. Naast hem zit zijn souffleur: topambtenaar Youssef Louakili. Een onberispelijk geklede man met manchetknopen die de jonge BBB-minister af en toe wat influistert.

De kwestie is nog steeds hetzelfde. Hoe nu verder? Met die bende van dertien omroepen gaat het niet lukken. De term Poolse Landdag valt. Hoeveel blijven er over? Ook de ledenbinding en de bestuurstermijnen zijn toe aan vernieuwing. Een bak met moties is inmiddels aangenomen.

Op de publieke tribune zitten ook als altijd dezelfde hoofdrolspelers. Jet de Ranitz, de nieuwe bestuursvoorzitter van de NPO, wordt geëscorteerd door dezelfde jurist en dezelfde woordvoerder als haar voorgangster Frederieke Leeflang ruim een jaar

eerder. De woordvoerder springt als een bodyguard voor haar als je haar iets wil vragen.

De Ranitz is geen Leeflang. Die sprak vrijuit in de koffiepauzes van het debat en maakt van haar twijfels geen geheim, een houding die haar uiteindelijk fataal werd. De Ranitz is gewaarschuwd en zwijgt. Ze heeft geen zin in conflicten en stuurt aan op compromissen waarbij de omroepen hun zin krijgen, de NPO aan het stuur blijft, en vooral zichzelf overleeft.

De lakeien van het systeem

Slagter zit naast Taco Zimmerman, de directeur van AVROTROS. Naast hem Lonneke van der Zee, de directeur van BNNVARA. Van der Zee, een goedlachse vrouw, zit er namens het College van Omroepvoorzitters. Van der Zee is de opvolger van Arjan Lock; de appende EO-baas is er vandaag niet om zijn volksvertegenwoordigers iets in te fluisteren. Ook Van der Zee is voorzichtig. Ook zij is een lakei van het systeem: vanaf 2009 werkzaam bij de VARA, daarvoor vanaf 1998 in dienst als beleidsadviseur bij het Commissariaat voor de Media.

Net als oud-VARA-voorzitter Vera Keur is Van der Zee doordesemd met de wandelgangenmacht van het Media Park, een bestuurskundige die met de rug langs de muur loopt om rondvliegende messen te ontwijken. Van der Zee is vriendelijk en buigt zachtjes mee nu zich in de Kamer een meerderheid aftekent voor de plannen van VVD-Kamerlid Claire Martens.

Het debat is een pingpongwedstrijd die we al vaker hebben gezien: er lijkt een fikse meerderheid voor het terugdringen van het aantal omroepen, de bestuurstermijnen krijgen een limiet en omroepen moet opgaan in 'omroephuizen'. Niet in drie, zoals Landsmeer en Taco Zimmerman hoopten, maar in vier. Het is een compromis om twijfelaars over te halen en valt goed.

GroenLinks-PvdA, die de 4-plus-1-variant in het verkiezingsprogramma heeft opgenomen, steunt het plan, evenals D66 en CDA. Wordvoerder Harmen Krul, die nog werd geappt door Lock, toont zich enigszins geïrriteerd dat Moes niets heeft gedaan om de wetgeving in gang te zetten.

Tegen politieke lijntjes

Ook het conservatief-liberale JA21, dat zeer kritisch is op de publieke omroep, schaart zich achter deze optie. Kamerlid Annabel Nanninga schuift nog even de publieke tribune op om haar stemverklaring af te geven. Nanninga, een voormalig journaliste die ooit schreef voor GeenStijl en The Post Online, is niet per se tegen de publieke omroep zoals de PVV en de FVD, maar wel voor meer transparantie en tegen politieke lijntjes.

Nanninga is kritisch op Forum voor Democratie. Die partij vecht vooral voor Ongehoord Nederland, dat het lijkt te beschouwen als een propagandakanaal, maar tegelijkertijd wel eist dat de minister ingrijpt in 'extreem-linkse' berichtgeving bij de NPO. FvD wil geen staatsomroep, behalve als het over het eigen geluid gaat. Dan moeten de sluizen open. Nanninga: 'Best gek toch? Als je bij het publieke bestel wil, moet je je wel aan journalistieke principes van hoor- en wederhoor houden.'

Een paar dagen later worden de moties aangenomen in de Kamer. VVD-ster Claire Martens appt enigszins opgewonden: 'Het is historisch. Het zal een einde maken aan de eeuwigdurende baantjes.'

Weer een paar dagen later is er een nieuw regeerakkoord. Daar staan de afspraken in. Vier omroepen dus, plus de neutrale nieuw stak bestaande uit NOS en NTR.

Vier Hilversumse zuilen

Ministersadviseur Meindert Landsmeer heeft op de publieke tribune al hardop zitten tekenen. Een progressieve zuil: BNNVARA met Omroep Zwart. Een tweede tak: conservatief-burgerlijk (WNL/MAX). Drie Liberaal: AVTROTROS met PowNed. En vier de neezeggere die zich presenteren als het Huis van de Verdieping: HUMAN/EO/VPRO. Alleen voor KRO-NCRV en ON is het dan nog zoeken naar onderdak. De minsten van de kwaden. Landsmeer zal het nooit hardop zeggen, maar ziet ook dat dit de beste optie is: een waterig poldercompromis.

Er blijft nog wel een netelige kwestie over: wie neemt Ongehoord in huis? MAX en WNL willen niet. ON-directeur Peter Vlemmix, die enorm zijn best doet aardig gevonden te worden, zoekt steun om het imago van ON te verzachten dan wel journalistieke legitimiteit te verschaffen. 'We maken toch prima uitzendingen?', zegt hij bijna verlangend.

En daarmee is er na een eeuw omroep politiek mogelijk een doorbraak gerealiseerd. Niet dat de NPO de verzuiling begraaft. Het is slechts een kleine scheur in de muur. Het nieuwe kabinet staat onder leiding van Rob Jetten die de verkiezingen – aldus insiders – mede won vanwege zijn optredens in het NPO-programma De Slimste Mens en het podium dat de publieke omroep hem bood.

Jetten-I, met daarin twee ex-toezichthouders van NPO-omroepen (Sjoerd Sjoerdsma van BNNVARA en Mirjam Sterk van KRO-NCRV) draait de bezuiniging van het kabinet-Schoof deels terug. Die komt nu uit op 106 miljoen euro, 50 miljoen euro minder. Hilversum lijkt even tot rust te komen.

Maar kan Hilversum zonder hokjesgeest? Hoogleraar Wouter Hins vergelijkt de publieke omroep met de Europese Unie: een archipel waar de omroepen soevereiniteit eisen, maar geen verantwoording willen afleggen. Een rijk waar niemand formeel de baas is, maar iedereen wel de baas speelt. Een wereld waarin zoals presentator Jeroen Pauw constateert 'vooral heel veel beslissingsnelheid is weggehaald'.

Mark Koster: [***Studio Ego - Wie redt Hilversum van plucheplakkers, graaiers en journalistieke misleiders?***](#) Uitgeverij Ezo Wolf, 286 pagina's, € 21,99.

Wynia's Week is journalistiek gespecialiseerd in **Hollandse handjeklap**, al te **korte lijntjes** en kleffe **vriendjespolitiek**. [Steunt u deze onafhankelijke berichtgeving?](#) Hartelijk dank!